Aforizma Dizisi

Bernard Shaw

Devrimciye Aforizmalar

Hazırlayan: Özgür Ateş

mayakitap

Maya Kitap: 112, Düşünce: 12
1. Baskı, İstanbul Aralık 2015

ISBN: 978-605-9902-23-6
Copyright © Devrimciye Aforizmalar 2015
Tüm yayın hakları Maya Kitap'a aittir. Telif hakları sahibinin izni olmaksızın, hiçbir yolla çoğaltılamaz, kopyalanamaz ve dağıtılamaz.

Yayın Yönetmeni: Tahir Malkoç
Editör: Selin Saraçoğlu
Mizanpaj: Mehmet Büyükturna
Kapak: Mehmet Büyükturna

Maya Kitap • Sertifika: 14079
Merkez Mah. Kocamansur Sok. No: 6/4 Şişli / İstanbul Tel: 0212 29
e-posta: info@mayayayinlari.com www.mayayayinlari.com

Kayhan Matbaacılık • Sertifika: 12156
Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 244
Topkapı / İstanbul Tel: 0212 576 01 36

Bernard Shaw
Devrimciye Aforizmalar

Hazırlayan:
Özgür ATEŞ

İçindekiler

Biyografi	6
Altın Kural	9
Putperestlik	11
Kraliyet	13
Demokrasi	15
Emperyalizm	17
Özgürlük ve Eşitlik	19
Eğitim	21
Evlilik	25
Suç ve Ceza	29
Unvanlar	33
Onur	35
Mülkiyet	37
Uşaklar	39
Çocukları Nasıl Dövmeli?	41
Din	43
Erdemler ve Ahlaksızlıklar	45
Centilmenlik	47
Büyüklük	49
Mutluluk ve Güzellik, Sanat ve Zenginlik	51

Mükemmel Beyefendi 55
Ilımlılık 57
Bilinçsiz Benlik 59
Mantık 61
Düzgünlük 63
Deneyim 65
Zamanın İntikamları 67
İyi Niyetler 69
Doğal Haklar 71
Daha İyisi Bulunmadığından 73
Hayır Hasenat 75
Şöhret 77
Disiplin 79
Evdeki Kadınlar 81
Uygarlık 83
Kumar 85
Toplumsal Sorun 87
Başıboş Sözler 89
Özveri 95

Biyografi

George Bernard Shaw (26 Temmuz 1856 – 2 Kasım 1950), Nobel Edebiyat Ödülü ve Oscar Ödülü sahibi İrlandalı oyun yazarı ve eleştirmendir. Norveçli oyun yazarı Henrik Ibsen'dan etkilendiği bilinen Shaw, yaşadığı dönem boyunca siyaset, kültür ve tiyatro dünyasında büyük bir etki yaratmış, Britanya tiyatrosuna yepyeni bir boyut katmıştır. *Sezar ve Kleopatra, Pygmalion, Kırgınlar Evi, Jan Dark* gibi 60'tan fazla oyuna imza atan yazar, yaşadığı dönemin en önemli oyun yazarlarından biri olmuştur.

Shaw, 26 Temmuz 1856'da Dublin'de, başarısız bir mısır taciri ve bir alkolik olan George Carr Shaw ile müzik öğretmeni ve şarkıcı olan Lucinda Elizabeth Shaw'un üçüncü çocukları olarak dünyaya gelir. İskoçya kökenli ve alt orta sınıfa mensup bu ailenin tek erkek çocuğudur. Annesi sayesinde erken yaşta resim, tiyatro, edebiyat ve müzikle ilgilenmeye başlar. Öğrenim hayatı ise bir yakınından aldığı derslerle başlar. Öğrencilik yılları boyunca sık sık okul değiştiren yazarın okullara ve öğretmenlere karşı duyduğu nefretin temelleri bu dönemde atılır.

Köyde geçirdikleri yaz tatilleri Shaw'un hayal gücünün gelişimi açısından çok faydalı olmuştur. Yazarın sorunlu ailesine rağmen mutlu bir çocukluk geçirdiği söylenebilir.

16 yaşına geldiğinde annesi ve babası ayrılır, Shaw babasıyla birlikte Dublin'de kalır. Oyunlarında sorunlu ebeveyn-çocuk ilişkileri, ebeveyninden uzakta büyüyen çocuklar, yetimler, çocuğunun sevgisini ve saygısını her hâlükârda hak ettiğine inanan anne ve babalara yer vermesi, bu dönemlerin yansıması olarak görülebilir.

Bu yıllarda emlakçılık işinde çalışmakta olan Shaw, daha entelektüel işlerin peşinde koşması gerektiğini hisseder. Sosyalist düşüncelerin aklında belirmeye başlaması da bu dönemdeki gözlemlerine dayanır.

1876'da babasından ayrılır ve annesinin yanına, Londra'ya taşınır. Genç yaşından beri yazar olmayı isteyen Shaw, 1879 ve 1889 yılları arasında pek çok roman yazar; ancak bu romanlar gönderdiği yayıncıların tamamı tarafından reddedilir. Hayatını idame ettirmesine yetecek parayı kazanamadığından, 20'li yaşlarını annesinin evinde ve babasından aldığı parayla geçirir. Zamanının çoğunu halk kütüphanelerinde değerlendiren Shaw, bazı derslere katılır ve eleştiriler yazmaya başlar. Fabian Derneği'ne[1] ve geleceğini tamamen şekillendirecek olan sosyalist harekete katılması yine bu tarihlerde gerçekleşir. Bu dernek ilerleyen zamanlarda Londra Ekonomi Okulu ve İşçi Partisi'nin kurulmasına önayak olacaktır.

Yokluk içinde büyüyen Shaw, hayatı boyunca işçi sınıfının hakları, sağlık hizmetleri, kadınların oy kullanma hakkı ve miras yoluyla kazanılan imtiyazların ortadan kaldırılması gibi konuların ateşli bir savunucusu olmuştur. Topluluk karşısında gerçekleştirdiği konuşmalardaki üslubu, yıllar sonra kendisini yazdığı oyunlarda da gösterecektir.

Fabian Derneği'ne katıldıktan bir yıl sonra sanat eleştirileri kaleme almaya başlar, 1895'te *Saturday Review*'un tiyatro eleştirmeni olur, yazılarını "GBS" imzasıyla okura sunar. Kendi oyunlarını yazmaya başlaması da bu döneme denk gelir.

Shaw'un kıvrak dili, ince esprileri ve sosyal eleştirileri daha ilk oyunlarından itibaren dikkat çeker. Bu oyunlar en iyi oyunları arasında sayılmasa da gelecek oyunların habercisi niteliğindedir.

1898'de kaleme aldığı *Sezar ve Kleopatra* ile birlikte Shaw, gerçek üslubunu bulur ve daha olgun eserler ortaya koymaya başlar. 1903'te kaleme aldığı *İnsan, Üstün İnsan* adlı yapıtının 3. perdesi, oyunun kendisinden daha ünlü olmuş ve zaman zaman tek başına sahnelenmiştir.

Aynı yıl, kendisi gibi Fabian Derneği'nin bir üyesi olan Charlotte Payne Townshend ile evlenir. Hertfordshire'da bir köyde yaşamaya başlarlar.

---

1 Fabian Society: Devrimci yöntemler yerine reformist yollardan demokratik sosyalizmin ilkelerini ilerletmeyi amaçlayan sosyalist bir hareket.

1912'ye gelindiğinde, en ünlü yapıtı olan *Pygmalion*'ı yazar. Bu oyunun 1938 tarihli sinema uyarlamasıyla en iyi senaryo dalında Oscar Ödülü kazanır.

1914'te başlayan savaş Shaw'un hayatını büyük ölçüde değiştirir. Shaw'a göre savaş kapitalist sistemin çöküşü, 19. yüzyıldaki imparatorlukların son çırpınışı ve gençlerin yok yere ölüme gönderilmesi anlamına gelmektedir ve tüm bunlar vatanseverlik maskesi ardına gizlenmektedir. Shaw savaşla ilgili fikirlerini gazetede yazdığı köşe yazılarıyla halka duyurur. Bu duyurular, halkın gözündeki konumuna büyük bir zarar verir. Vatan hainliğiyle suçlanır ve ülkesinden uzaklaştırılmaya çalışılır.

Savaş sonrasında Shaw, oyunlarını yazmaya geri döner ve yeniden sevilen bir yazar haline gelir. 1925 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık bulunan yazar, para ödülünü İsveçli oyun yazarı August Strindberg'ün bir oyununun İngilizce baskısının hazırlanması için bağışlar. Hem Oscar hem de Nobel Ödülü almış tek kişi olan Shaw, bu ödüller dışındaki, şövalyelik de dâhil olmak üzere tüm ödül ve onurları reddetmiştir.

Shaw hayatının geri kalanını yabancı ülkeleri gezerek ve yerel ya da uluslararası siyasi etkinliklere katılarak geçirir. Oyun yazmaya devam eder, oyunların yanı sıra binlerce de mektup yazar.

George Bernard Shaw 1950 yılında, bir ağacı budamak üzere çıktığı merdivenden düşer ve bu kaza sonucunda aldığı yaralar sebebiyle birkaç gün sonra hayata gözlerini yumar. Öldüğünde 94 yaşında olan Shaw'un yazmakta olduğu son oyunu yarım kalır.

Vasiyetinde mal varlığının büyük bölümünü İngiliz dili konusunda yapılan bir çalışmaya bıraktığını yazar. Bu projenin başarısızlığa uğramasının ardından mirası kendi seçtiği birkaç müze ve tiyatro okulu arasında paylaştırılır. Shaw'un oyunlarından ve bu oyunların çeşitli uyarlamalarından elde edilen gelir günümüzde hâlâ bu kurumlara aktarılmaktadır.

Altın Kural

1.

Sana yapılmasını istediğin şeyleri başkalarına yapma. Aynı zevkleri paylaşmıyor olabilirsiniz.

2.

Baştan çıkarılmaya asla karşı koyma. Her şeyi kanıtla; iyi olan şeye sıkıca yapış.

3.

Komşunu kendini sevdiğin gibi sevme. Kendinle aran iyiyse, komşuna laubalilik etmiş olursun; kendinle kötüysen, komşunla aran bozulur.

4.

Tek altın kural şudur: Altın kural diye bir şey yoktur.

Putperestlik

5.

Hükmetme sanatı, putperestliğin organize olmuş halidir.

6.

Bürokrasi atanmış memurlardan, aristokrasi putlardan, demokrasi ise putperestlerden oluşur.

7.

Halk bürokrasiyi anlayamaz; onlar sadece ulusal putlara tapar.

8.

Vahşiler tahtadan ve taştan yapılmış putların önünde eğilir; uygar insan ise etten kemikten olanların.

9.

Kısıtlı bir monarşi, tahta putların sessizliği ile etten kemikten olanlarının güvenilirliğini birleştirmeye yarayan bir araçtır.

10.

Tahta put köylünün isteklerine karşılık vermediğinde köylü onu döver; etten kemikten oluşan put uygar insanın isteklerine karşılık vermediğindeyse uygar insan onun kafasını keser.

11.

Bir kralı öldüren de, onun uğruna ölen de aslında ona tapmaktadır.

Kraliyet

12.

Krallar kral doğmaz; yapay sanrılarla kral olurlar. Kral II. Charles'ın durumunda olduğu gibi, eğer bu süreç kritik bir çağda, sıkıntılardan dolayı kesintiye uğrarsa bu kişinin aklı başına gelir ve krallığını bir daha asla geri alamaz.

13.

Mabeyin[1] uşakların egemenlik alanıdır.

14.

Kralın avam hareketleri halkın çoğunluğunun gururunu okşar.

1 Mabeyin: Padişah sarayı (e.n.)

15.

Tahttan yayılan dalkavukluk, politik uygunluk için ödediğimiz bedeldir.

Demokrasi

16.

Eğer bir cetvelin piramidi ölçebilmesi gibi küçük akıllar da büyük olanı değerlendirebilseydi, herkesin oy kullanabilmesinin sonu gelirdi. Bu haliyle bu siyasi problem hâlâ çözülmemiş durumdadır.

17.

Demokrasi, yozlaşmış azınlık tarafından atanmanın, beceriksiz çoğunluk tarafından seçilmeyle yer değiştirmesidir.

18.

Demokratik cumhuriyetlerin ulusal putlara olan bağlılığı, monarşik idarelerin kamusal memuriyetlere olan bağlılığından fazla olamaz.

19.

Hükümetler tek problem sunar: Güvenilir bir antropometrik[2] yöntem bulmak.

2 Antropometri: İnsan vücudunun boyutları ile ilgilenen bilim dalı. Yunanca anthropo (insan) ve metrikos (ölçme) sözcüklerinden türetilmiştir. (e.n.)

Emperyalizm

20.

Ada halkı olmaya fazla alışmak Britanyalıları emperyalist yapmıştır.

21.

Kendini fazla öne çıkarma hastalığı, sömürgeciyi emperyalist yapar.

22.

Sömürgeci bir emperyalist, sömürgeci grupları toplayan, sömürgeci bir tabur oluşturan, kriterlerini sömürgeci makamlar yerine tahta göndererek federal bir parlamento talebinde bulunan ve en sonunda bu şekilde, adadaki Britanyalı emperyalistlerle çözülemez bir çatışma içine girip tüm bağlarını koparak imparatorluktan ayrılan kişidir.

Özgürlük ve Eşitlik

23.

Politik serbestlikle kişisel özgürlüğü ve politik eşitlikle "aynılık"ı karıştıran insan, bunların hiçbiri hakkında 5 dakika bile düşünmemiştir.

24.

Hiçbir şey koşulsuz olamaz; bu sebeple hiçbir şey bedelsiz de olamaz.

25.

Özgürlük sorumluluk demektir. Bu nedenle insanların çoğu ondan korkar.

26.

Soylular, avlak bekçilerinin kralın müneccimine eşit olup olmadığını kibirli bir biçimde sorgularlar; ancak onlardan birinin kendilerini öldürmesi durumunda ikisinin de asılmasını isterler.

27.

Bir albayın bir erden daha iyi olması gerektiği düşüncesi, bir kilit taşının bir binek taşından daha iyi olması gerektiği düşüncesi kadar karmaşıktır.

28.

Eşitliğin tartışılmadığı yerde, başkalarının üzerinde üstünlük kurma da tartışılmaz olur.

29.

Eşitlik, toplumsal organizasyonun her bölümünde çok önemlidir.

30.

Üstün astıyla ilişkisinde görgü bulunmaz.

Eğitim

31.

Bir insan, kendisinin nasıl yapılacağını bilmediği bir işi o konuya yatkınlığı olmayan birine öğrettiğinde ve ona bir de yetkinlik belgesi verdiğinde öğrenci artık beyefendilik eğitimini tamamlamış demektir.

32.

Aptalların zihni felsefeyi safsataya, bilimi hurafeye, sanatı da gösterişe çevirir; nitekim üniversite eğitimi de öyle.

33.

En iyi yetiştirilmiş çocuklar, ebeveynini aynen oldukları gibi gören çocuklardır. İkiyüzlülük anne ve babanın öncelikli görevi değildir.

34.

En alçak kürtajcı, bir çocuğun kişiliğini kalıba dökmeye çalışan insandır.

35.

Üniversitelerde her bilimsel çalışma, yazar tarafsız bir yargıya ya da mükemmel bilgi birikimine ulaşıncaya kadar ertelenir. Eğer bir at nalları için bu kadar bekleyebilse ve parayı önceden ödeseydi, nalbantlarımız üniversite hocası olurdu.

36.

Yapabilen yapar, yapamayan nasıl yapılacağını öğretir.

37.

Eğitimli insan zamanını öğrenerek harcayan bir aylaktır. Onun yanlış bilgisinden çekinin; çünkü cehaletten daha tehlikelidir.

38.

Eylem, bilgiye giden tek yoldur.

39.

Her aptal, öğretmeninin ona öğrettiklerine inanır ve benzer

bir bönlüğe "ilahi vahiy" diyen babasının özgüveniyle, bu bönlüğüne "bilim" veya "ahlak" der.

40.

Kendi diline tam hâkim olamayan hiç kimse bir başka dili hakkıyla öğrenemez.

41.

Hiç kimse tam anlamıyla budala olmadan tam bir uzman olamaz.

42.

Çok fazla ciddiye almayacaklarına kesinlikle emin olmadan çocuklarınıza dini veya ahlaki eğitim vermeyin. Robespierre[3] ya da Kraliçe Mary Tudor[4]'ın annesi olmaktansa 4. Henri[5] ve Nell Gwynne[6]'in annesi olmak daha iyidir.

---

3 Maximilien François Marie Isidore de Robespierre (6 Mayıs 1758 - 28 Temmuz 1794), Fransız devriminin liderlerinden, Fransız hukukçu ve politikacı. (e.n.)

4 Mary Tudor: Fransa kraliçesi. Fransa kralı XII. Louis'nin eşi. (e.n.)

5 4. Henry: 1377 – 1399 yılları arasında hüküm sürmüş İngiltere ve İrlanda kralı. (e.n.)

6 Nell Gwynne: İngiltere ve İskoçya Kralı II. Charles'ın metresi. (e.n.)

Evlilik

43.

Evlilik, çok fazla azgınlık ve çok fazla fırsatın birleşimi olduğu için yaygındır.

44.

Evlilik, aralarında bir birliktelik oluşturduğu iki tarafın söz konusu ilişkisini güvence altına alan yasaları fesheden tek yasal sözleşmedir.

45.

Toplu Dua Kitabı'nda da söylendiği gibi, evliliğin temel işlevi insan soyunun sürdürülmesidir.[7]

---

7 Yazar burada, aslında Anglikan Kilisesi'ne inananlar tarafından 1549 yılında yazılmış olan Toplu Dua Kitabı'nın (Book of Common Prayer) ilahi bir nitelik taşımıyor olmasıyla alay etmektedir. (ç.n.)

46.

Evliliğin tesadüfi işlevi insanoğlunun çapkınca duygularının tatminidir.

47.

Evliliğin yapay saflığı, asıl işlevi göz ardı ederken yerine tesadüfi işlevini tatmin etmesini mümkün kılmaktadır.

48.

19. yüzyılın en devrimci buluşu evliliğin yapay saflığının keşfidir.

49.

Toplumun çoğunluğunu bekârlığa mahkûm ettiği sürece, her türlü evlilik sistemi ahlakı çökerttiği bahanesiyle saldırıya uğrayacaktır.

50.

Mormonlarda[8] olduğu gibi, modern demokratik koşullar altında yaşanan her türlü poligami[9], onun yüzünden bekâr kalan ve toplumun alt kesimini oluşturan erkekler tarafından

---

8 1820'lerde New York'ta Joseph Smith tarafından oluşturulmuş bir Hıristiyan topluluğu. (e.n.)

9 Poligami: Bir erkeğin birden fazla sayıda kadınla evlenmesini mümkün kılan evlilik düzeni. (ç.n.)

saldırıya uğrayacaktır. Çünkü kadınlar, annelik duyguları nedeniyle, birinci sınıf bir adamın on eşinden biri olmayı üçüncü sınıf bir adamın tek eşi olmaya yeğler. Poliandri[10] ise henüz bu koşullarda yaşanmamıştır.

51.

Toplumdaki erkek sayısının kadın sayısına bölünmesi ve her bireye sahip olma hakkı verilen eş sayısının elde edilmesiyle bulunan minimum bekârlık oranı, bu oranın '1' olduğu Britanya'da güven altındadır. Bunu da monogami[11] sağlar.

52.

Toplumdaki bekârlık[12] için kullanılan modern duygusal terim "iffet"tir.

53.

Evlilik ya da önüne gelenle yatma durumuna uyan diğer her türlü ilişki biçimi Amerika Birleşik Devletleri için çok zararlıdır. Çünkü insanın politik bir hayvan olarak bilinçli biçimde üretilmesine kendi kendine yasaklar koyar.

---

10 Poliandri: Bir kadının birden fazla sayıda erkekle evlenmesini mümkün kılan evlilik düzeni. (ç.n.)

11 Monogami: Bir erkeğin ancak bir kadınla evlenmesini mümkün kılan evlilik düzeni. (ç.n.)

12 Burada yazarın "bekarlık" karşılığı kullandığı sözcük olan "celibacy" aslında dinsel nedenlerden ötürü evlenmeme veya evlilik dışı ilişki kurmama anlamına gelir ki bu da Shaw'un bu durumla alay etmesine yol açıyor. (ç.n.)

Suç ve Ceza

54.

Bütün alçaklık bir cümleyle özetlenebilir: Önce katiller başlasın![13]

55.

Eton Koleji'nde[14] uzun zaman kırbaçlandıktan sonra mezun olup suçluları kırbaçlanmaya mahkûm etme hakkını kendinde gören seçkin beyefendi ile çocukluğu boyunca babası tarafından tekmelenip annesi tarafından dövüldükten sonra yeterince büyüyünce parasına göz koyduğu insanları boğma hakkını kendinde gören haydut aslında aynı toplumsal ürünlerdir.

---

13 Yazar burada Fransa'da idam cezasının kaldırılması önerisine karşı çıkan gazeteci Jean-Baptiste Alphonse Karr'ın 1849 yılında söylediği "Önce katiller (adam öldürmemeye) başlasın!" cümlesine itiraz etmektedir. (ç.n.)

14 1441 yılında Kral VI. Henry tarafından kurulan ve sadece 13-19 yaş arasındaki erkekleri yatılı olarak kabul eden itibarlı bir okul. (e.n.)

56.

Hapse atılmak da aslında idam edilmek kadar geri dönülmez bir cezadır.

57.

Suçlular yasaların elinde ölmez, başka insanların elinde ölürler.

58.

Katil Czolgosz[15], Başkan McKinley[16]'yi öldürerek onu kahraman yaptı. Amerika Birleşik Devletleri de Czolgosz'u kahraman yapmak için aynı yöntemi kullandı.

59.

Birini idam sehpasında öldürmek cinayetlerin en kötüsüdür; çünkü maktul oraya toplumun rızasıyla çıkarılır.

60.

Öğretici olan eylemlerdir, onlara verdiğimiz adlar değil. Cinayet ve idam cezası birbirlerini ortadan kaldıran iki karşıt değil, ait oldukları türü besleyen iki benzer eylemdir.

---

15 Amerika Birleşik Devletleri başkanı William McKinley'ye suikast düzenleyen kişi. (e.n.)

16 Amerika Birleşik Devletleri'nin 25. Başkanı. (e.n.)

61.

Toptanına "ceza hukuku" dediğimiz şeylerin perakendesine "suç" diyoruz.

62.

İnsan bir kaplanı öldürmek istediği zaman buna "avcılık sporu", kaplanın kendisini öldürmek istemesine ise "vahşet" der. "Suç" ve "Adalet" arasındaki fark da bundan fazla değildir.

63.

Hapishanelerimiz olduğu sürece, hücreleri kimin doldurduğuyla pek ilgilenmeyiz.

64.

Hapishanedeki en endişeli adam hapishane müdürüdür.

65.

Giyotine gönderilen bir adamın yerine yenisini koymak gereksizdir, ama giyotine gönderilmiş bir toplumsal sistemin yerine yenisini koymak gerekir.

Unvanlar

66.

Unvanlar ortalama insanları öne çıkarır, yüce insanları utandırır ve aşağı insanlar tarafından rezil edilir.

67.

Büyük adamlar unvanları reddeder, çünkü onları kıskanırlar.

Onur

68.

Tamamen onurlu bir insan yoktur; herkesin asıl bir onuru ve birtakım küçük onurları vardır.

69.

İnsan kendisi onurlu olana dek onura inanmaz. Açık ve net olun: dünyayı gördüğünüz pencere sizsiniz.

70.

Sözünüz asla kefaletiniz kadar sağlam olamaz. Çünkü hafızanız asla onurunuz kadar güvenilir değildir.

Mülkiyet

71.

Proudhon "Mülkiyet hırsızlıktır," demişti. Bu, konu hakkında şimdiye kadar söylenmiş en büyük gerçektir.

Uşaklar

72.

Evdeki uşaklara insan gibi davranacaksanız, onları evde tutmanıza değmez.

73.

Efendi ve uşağın ilişkisi, eğer efendi otoritesini kötüye kullanmakta tereddüt etmiyorsa efendi lehine, eğer uşak güveni kötüye kullanmakta tereddüt etmiyorsa uşağın lehinedir.

74.

Mükemmel bir uşak, efendisi ona çok insanca davrandığı zaman varlığının tehlike altında olduğunu hisseder ve yerini hızla değiştirir.

75.

Efendiler de uşaklar da despottur, ama efendiler bu konuma daha fazla bağımlıdır.

76.

İnsan kendi kullandığı şeyden hoşlanır, uşaklarının kullandıklarından değil.

77.

İnsan, kendini üzerindeki parazitlerin çokluğu ve onların oburluğu oranında zengin kabul eden tek hayvandır.

78.

Baylar ve bayanların köpek kulübesinden arkadaş edinmeye izni vardır, ama mutfaktan arkadaş edinmelerine izin yoktur.

79.

Ev hizmetçileri, efendilerinin çocuklarını çok şımarttıklarından, onlarla bir arada yaşayabilmek için gözlerini korkutmaları da gerekir.

80.

Bir köle devletini köleler yönetir, Mayfair'i[17] ise tacirler.

17 Londra'nın merkezinde bulunan, ticaret yoğunluğuna sahip bir bölge. (ç.n.)

Çocukları Nasıl Dövmeli?

81.

Çocuğunuzu döveceksenız, sonucunda onu ömür boyu sakat bırakacak olsanız bile, bunu çok kızgın olduğunuz bir anda yapın. Soğukkanlı ve sakin bir biçimde çocuk dövmek asla affedilemez.

82.

Eğer çocuğunuzu zevk için dövüyorsanız amacınızı açıkça söyleyin ve bir tilki avcısı gibi, oyunu kuralına göre oynayın. Böylece daha az zarar verirsiniz. Hiçbir tilki avcısı, tilkiyi tavuk çalmamayı öğrensin diye avladığını veya tilkinin ölümü sırasında ondan daha fazla acı çektiğini söyleyecek kadar aşağılık değildir. Unutmayın ki çocuk dövmenin bile bir soylu, bir de aşağılık yöntemi vardır.

Din

83.

Tanrısı göklerde olan insandan sakının.

84.

Bir insanın neye inandığı inançlarını söyleme biçiminden değil, yaşama biçiminden anlaşılabilir.

Erdemler ve Ahlaksızlıklar

85.

Bir insandaki bir erdem veya ahlaksızlık, asla ona benzer başka bir erdemin veya ahlaksızlığın da o insanda olduğu anlamına gelmez.

86.

Erdem ahlaksızlıktan çekinmeyi değil, onu arzulamamayı içinde barındırır.

87.

Kendini yok saymak bir erdem değil, namussuzluğa ihtiyatla yaklaşmak demektir.

88.

İtaat kendini bağlılık gibi gösterir, aynen polis korkusunun kendini namus olarak göstermesi gibi.

89.

Erdemlerin en ender rastlananı ve en cesuru olan itaatsizlik, sık sık ahlaksızlıkların en yaygını ve tembeli olan ihmalkârlıkla karıştırılmaktadır.

90.

Ahlaksızlık hayatın heba edilmesidir. Yoksulluk, itaat ve cinsellik olmadan yaşamak da ilahi ahlaksızlıklardır.

91.

Ekonomi, yaşadığınız hayattan en fazlasını çıkarma sanatıdır.

92.

Tutumluluk sevgisi tüm erdemlerin kökenidir.

Centilmenlik

93.

Sporda centilmenlik sevgisi seyircilerin erdemidir, yöneticilerin değil.

Büyüklük

94.

Büyüklük, küçüklüğün algılamalarından sadece biridir.

95.

Melekler, cennette çok özel varlıklar değildir.

96.

Büyüklük, Tanrı'nın laik adıdır. İkisi de bizi aşan şeyleri ifade eder.

97.

Büyük bir adam onu gerçekten anlamamızı sağlayabilseydi, kendisini asmamız gerekirdi.

98.

Taptığımız bir ilahi güç kendini görünür ve anlaşılır kıldığı anda onu çarmıha gerdik, bunu kabul edelim.

99.

11, bir matematikçi için sadece bir rakamdır; parmaklarından fazlasını sayamayan bir yerli içinse sayılamayacak bir çokluktur.

100.

En sığ insan ile en büyük düşünür arasındaki fark düşünür için konuşmaya değmeyecek kadar önemsiz, ilki içinse sonsuzdur.

101.

Aptalların toplumunda dâhi tanrı olur; yani herkes ona tapar, ama kimse dediklerini uygulamaz.

Mutluluk ve Güzellik, Sanat ve Zenginlik

102.

Mutluluk ve güzellik birbirlerinin yan ürünüdür.

103.

Ahmaklık, doğrudan İyilik ve Güzelliğin peşinden koşmaktır.

104.

Zenginlik ve Sanat, Mutluluk ve Güzelliğin gayrimeşru hasılatıdır.

105.

Güzel bir kadınla yaşam boyu sürecek bir mutluluğu arzu-

layanlar, ağzını daima şarapla dolu tutarak şarabın tadını çıkarmayı arzulamaktadır.

106.

En tahammül edilmez acı, en yoğun hazzın sürekli devam ettirilmesiyle elde edilir.

107.

Diş ağrısı çeken biri, dişleri sağlam olan herkesin çok mutlu olduğunu sanır. Yoksulluk çeken de zenginler için aynı şeyi düşünür.

108.

Bir insan kullanacağından ne kadar fazlasına ve üstününe sahipse, o kadar büyük bir endişe içinde yaşar.

109.

Yolunuzu bir kazma bir kürekle açmanızı yasaklayan despotluk, orada arabayla gezmenize engel olan despotluktan daha kötüdür.

110.

Çirkin ve mutsuz bir dünyada en zengin insanın satın alabileceği, çirkinlik ve mutsuzluktan başka bir şey değildir.

111.

Zengin insan, çirkinlikten ve mutsuzluktan kaçınma çabalarında ikisini de fazlalaştırır. Batı Yakasında kurulacak her mahalle, Doğu Yakasında da yeni bir tane yaratır.

112.

19. yüzyıl güzel sanatlarda İnanç Çağı olmuştur. Sonuç ortada...

Mükemmel Beyefendi

113.

Beyefendiliğin ölümcül şartı şudur ki bir beyefendi onuru için, onuru dışında her şeyi feda eder.

114.

Günümüzde beyefendi, yapmak istediği her aptallığa parası yeten adam, diğer bir deyişle üretmeden tüketen kişi demektir.

115.

Modern beyefendiliğin gerçek teşhisi parazitliktir.

116.

Fiziksel veya ahlaki hiçbir başarı, parazitliğin günahına kefaret olamaz.

117.

Modern bir beyefendi ister istemez kendi ülkesinin düşmanıdır. Ülkesi için savaşsa bile bunu ülkesini korumak için değil, orayı yağmalama hakkının bir yabancının eline geçmemesi için yapar. Bu tür savaşçılar ancak kemik için dövüşen iki köpeğin hayvansever olmaları kadar vatanseverdir.

118.

Kuzey Amerika Kızılderilileri sportmen ve savaşçı beyefendilerdi. Perikles[18] dönemi Atinalıları ise entelektüel ve sanatla yoğrulmuş beyefendilerdi. Ama bu iki tip de politik açıdan başarısız oldu. Bunlardan birinin cesaretine veya diğerinin kültürüne sahip olmayan günümüz beyefendileriyse ikisinin toplamı kadar iştaha sahiptir ve onların başarısız olduğu yerde bunlar da başarılı olmayacaktır.

119.

Eğitime, ceza yasasına ve spora inanan bir adamın beyefendi olmak için tek eksiği mülktür.

---

18 Antik Yunanistan'da, Atinalı bir soylu, asker ve devlet adamı. (e.n.)

Ilımlılık

120.

Ilımlılık hiçbir zaman kendi hatırına göklere çıkarılmaz.

121.

Orta derecede sadık bir eşe sahip olan orta derecede namuslu bir adamla eşi, orta derecede içkicidirler ve orta derecede sağlıklı bir evde yaşarlar. Bu, tam bir orta sınıf ailedir.

Bilinçsiz Benlik

122.

Bilinçsiz benlik gerçek dehadır. Bilinciniz işe dâhil olduğu anda doğru şekilde nefes bile alamazsınız.

123.

Hiç kimse, ilk nefesini içine çekmesinden önceki 9 ay dışında, kendi hayatını bir ağaçtan daha iyi sürdüremez.

Mantık

124.

Mantıklı insan kendini dünyaya uydurur, mantıksız insansa dünyayı kendine uydurmaya çalışır. Bu nedenle tarihteki tüm gelişmeleri mantıksız insanlara borçluyuz.

125.

Mantığının sesini dinleyen insan yok olur; çünkü Mantık ona hükmetmeyi bilmeyen tüm zihinleri köleleştirir.

Düzgünlük

126.

Düzgünlük, uygunsuzluğun sessizliğe karşı komplosudur.

Deneyim

127.

İnsanların bilgeliği deneyimleriyle değil, deneyimlere açık olmalarıyla doğru orantılıdır.

128.

Eğer deneyimlerimiz öğrenmek için yeterli olsaydı, Londra sokaklarındaki taşlar Londra'nın en bilgili insanlarından daha bilgili olabilirdi.

Zamanın İntikamları

129.

Bizim zalim dediğimiz insanlar intikamlarını, Darwin onlarla kuzen olduğumuzu bize gösterdiğinde aldılar.

130.

Hırsızlar intikamlarını Marx burjuvaziyi hırsızlıkla suçladığı zaman aldılar.

İyi Niyetler

131.

Cehennemin yolları iyi niyet taşlarıyla döşenmiştir, kötü niyet taşlarıyla değil.

132.

Aslında herkes iyi niyetlidir.

Doğal Haklar

133.

Sanatların ustası, insanın hiçbir doğal hakkı olmadığını kanıtlayarak aslında kendi haklarını garantiye alıyordu.

134.

Yaşama hakkı sürekli sınava tabi tutulmadığı sürece kötüye kullanılıyor demektir.

Daha İyisi Bulunmadığından

135.

Çocukluğumda genç bir hanımefendinin "Güzel Bayan Filanca" olarak nitelenmesine itiraz ederdim. Teyzemse beni şöyle azarlardı: "Asla unutma ki ailenin en güzel kızı, sadelikten en uzak olan kızıdır."

136.

Hiçbir çağ veya durum kahramansız yapamaz. Kötünün iyisi asker o toplumun Sezar'ı, en az budala devlet adamı Solon'u, kafası en az karışık felsefecisi Socrates'i ve kalemi en az kötü şairi de Shakespeare'i olur.

Hayır Hasenat

137.

Hayır hasenat işleri şehvetin en ele avuca sığmaz biçimidir.

138.

Yoksulluğa ve felakete hizmet edenler en kötü iki suçun ortaklarıdır.

139.

Kazanmadığı parayı etrafa dağıtan kişi başkalarının emekleri üzerinden cömertlik taslıyor demektir.

140.

Her gerçek hayırsever sadaka ve dilencilikten iğrenir.

Şöhret

141.

Hayat herkesi eşitler, ölüm ise sadece ünlü olanları ortaya çıkarır.

Disiplin

142.

Sadece otoritesiz hükmetmeye kalkan rütbe sahiplerinin ayaklanmalara ihtiyacı vardır. Kutsal hakların zorlamaya ihtiyacı yoktur.

Evdeki Kadınlar

143.

Ev bir genç kızın hapishanesi, bir kadınınsa işyeridir.

Uygarlık

144.

Uygarlık çürük malzemeden bir toplum yaratmaya çalışmakla ortaya çıkan bir hastalıktır.

145.

Modern uygarlığa hayran olanlar, onu genellikle buharlı motor veya telgrafla özdeşleştirir.[19]

146.

Buharlı motor ve telgrafı anlayan insanlar, hayatlarının geri kalanını onları daha iyi bir şeyle değiştirmeye uğraşmakla geçirir.

---

19 Shaw burada kendi döneminin maddesel yeniliklerini örnek vermektedir. Bugün yazsaydı herhalde "Modern uygarlığa hayran olanlar onu genellikle cep telefonu ve internetle özdeşleştirir" gibi bir laf ederdi... (ç.n.)

147.

Hayal gücü, bugünkünün aynısı bir başka Londra kuracak bir caniden daha kötüsünü veya onu yok edecek kadar iyi bir hayırseveri kavrayamaz.

Kumar

148.

Refahı paylaştırmanın en yaygın yöntemi rulet masasında kullanılan yöntemdir.

149.

Rulet masası kendisini işleten kişi dışında hiç kimseye para kazandırmaz. Yine de kumar oynama tutkusu epey yaygındır; ama rulet masası işletme tutkusunu kimse pek bilmez.

150.

Kumar, yoksullara mülkün zenginlere vaat ettiğini vaat eder; bu nedenle din adamları kumara yekten karşı çıkmaya cesaret edemez.

Toplumsal Sorun

151.

Zamanınızı toplumsal konularla çarçur etmeyin. Yoksulların tek derdi yoksulluk, zenginlerin tek derdi bir işe yaramamaktır.

Başıboş Sözler

152.

Bize Yehova'nın dünyayı yarattığı zaman beğendiği söylenmişti. Şimdi görse ne derdi acaba?

153.

Bir vahşinin Hıristiyanlığa geçmesi Hıristiyanlığın vahşiliğe dönüşmesidir.

154.

Hiç kimse aşırı görünmemek için aklına gelenin büyük kısmını söylemeye cesaret edemez.

155.

"Sağlıklı bir bedende sağlıklı bir zihin," aptalca bir sözdür. Asıl sağlıklı bir beden sağlıklı bir zihnin ürünüdür.

156.

Yozlaşma ancak ilerleme maskesi altında kendine taraftar bulabilir.

157.

İlerleme anlarında soylular başarılı olur; çünkü her şey onların istediği gibidir. Yozlaşma anlarında ise sıradan insanlar aynı nedenle başarılı olurlar, yani dünya asla başarının neşesinden yoksun kalmaz.

158.

Dünyanın kendisi için yeterince iyi olmadığını savunan reformcu kendini dünya için yeterince iyi olmayan biriyle omuz omuza bulacaktır.

159.

Yaşı kırkı geçen herkes alçaktır.

160.

Her şeyi affedilen gençlik hiçbir şeyi affetmez. Kendisi her şeyi affeden yaş ise hiçbir şey için affedilmez.

161.

Bretonların asla efendi olamayacaklarını söylediğimiz an köleliğin sonunu getireceğiz.

162.

Yenilgiye olan itirazınızla kavganın kendisine olan itirazınızı, köle olmaya olan itirazınızla köleliğin kendisine olan itirazınızı, komşunuz kadar zengin olmamanıza olan itirazınızla da yoksulluğun kendisine olan itirazını karıştırmayın. Yoksa korkaklarla, ikinci sınıf ve haset sahibi insanlarla aynı noktada buluşursunuz.

163.

Sevdiğinizi elde etmeye özen göstermezseniz elde edebildiğinizi sevmek zorunda kalırsınız. Havalandırmanın olmadığı yerlerde temiz hava murdar ilan edilir. Dinin olmadığı yerde ikiyüzlülük bir zevk gibi görülür. Bilginin olmadığı yerde de cehalet kendine "bilim" adını yakıştırır.

164.

Eğer kötüler ayakta kalır ve en sağlamlar yaşarsa, doğa rezillerin tanrısı olmalıdır.

165.

Eğer tarih tekerrür ediyor ve her zaman en beklenmedik şeyler oluyorsa, insan deneyimlerinden hiçbir şey öğrenemiyor demektir.

166.

Tutku, hastalıklı olma halidir.

167.

Kötüyü anlayanlar onu affeder, ona kızanlarsa onu yok eder.

168.

Edinilmiş edep doğal içgüdülerden daha güçlüdür. Manastırlar için adam toplamak bir Arap kadınını toplum içinde ağzındaki örtüyü kaldırmaya veya bir İngiliz memurunu, bir mayıs öğleden sonrasında, ana caddede kafasında golf şapkasıyla gezmeye ikna etmekten daha kolaydır.

169.

Aynı zamanda aptal değilseniz, içten olmak çok tehlikelidir.

170.

Çinliler kümes hayvanlarını evcilleştirmek için onların kanatlarını kırpar; kadınlarını evcilleştirmek içinse kadınların ayak biçimlerini bozarlar. Ayak bileklerini saran bir iç etek de aynı işi mükemmelen görür.

171.

Siyasal Ekonomi ve Toplumsal Ekonomi eğlenceli entelektüel oyunlardır, ama Hayat Ekonomisi bir felsefe taşıdır.[20]

172.

Bir kâfir şehadetten kaçınmak istediği zaman " Ortodoksluk, Gerçek ve Yalan" hakkında konuşur ve sapkınlığının "Gerçek" olduğunu gösterir.

173.

Yumruğunuza karşılık vermeyen insandan sakının; ne sizi bağışlar, ne de kendinizi bağışlamanıza izin verir.

174.

Eğer komşunuzu inciteceksenız bunu peyderpey yapmamaya dikkat edin.

---

20 Felsefe taşı: Simya ilmine göre dokunduğu her nesneyi altına dönüştüreceğine inanılan taş. (e.n.)

175.

Duygusallık, ahlaki çatışmalarda sorunun bir bölümünün alınıp verilebileceğini sanma hatasıdır.

176.

Açlıktan ölmek üzere olan iki insan açlıktan ölmek üzere olan bir insandan iki kat aç değildir. Ama iki alçak, bir alçaktan on kat daha zararlı olabilir.

177.

İnancı yaşamak için kendinize destek yapın, ama bunu yapan bir başkasını görürseniz ondan çekinin.

Özveri

178.

Özveri, yüzümüz kızarmadan başkalarını da feda etmemizi mümkün kılar.

179.

Eğer işe kendinizi sevdiklerinize kurban ederek başlarsanız, sonunda kendinizi uğruna feda ettiğiniz herkesten nefret edersiniz.

"Shaw, Swift'ten bu yana gelen hiciv yazarları içinde kalemi en keskin, İngilizce yazan müzik eleştirmenleri arasında ise en okunabilir olanı; neslinin en iyi tiyatro eleştirmeni, siyasi, ekonomik ve sosyolojik alanlarda harika bir konuşmacı ve deneme yazarı, ayrıca edebiyatın en verimli mektup yazarlarından biri."
-Stanley Weintraub

Bernard Shaw, tarihin en önemli oyun yazarlarından biri olmakla birlikte çok önemli bir düşünce adamıdır. Sosyal eşitlik ve insan hakları konularının ateşli bir savunucusu olan yazar, yaşadığı dönem boyunca 60'tan fazla oyuna imza atmış ve bu oyunların her birinde sosyal sorunlara parmak basmıştır.

Elinizdeki bu kitap Bernard Shaw'un özgürlük, eşitlik, din, evlilik, erdem, yönetim biçimleri, eğitim, onur, ahlak gibi konulardaki fikirlerini bir araya getiriyor. Shaw, bu kitapta her zamanki bilgeliği ve sivri diliyle devrime ve devrimin olası sonuçlarına pratik bir bakış açısı sunuyor.

Düşünce : 11

ISBN 978-605-9902-23-6

9 786059 902236

www.mayayayinlari.com